

בש"פ 3503/23 - שלו סעדה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3503/23

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

העורר: שלו סעדה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 7520-03-23 מיום 16.4.2023 שניתנה על ידי כב' השופטת א' פינק

תאריך הישיבה: כ"ד באייר התשפ"ג (15.5.2023)

בשם העורר: עו"ד שרון נהרי; עו"ד תהילה משה

בשם המשיבה: עו"ד ענבל חן

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת א' פינק) במ"ת 7520-03-23 מיום 16.4.2023 בה הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים.

רקע והליכים קודמים

1. ביום 5.3.2023 הוגש לבית משפט קמא כתב אישום כנגד העורר ושני נאשמים נוספים. לעורר מיוחסים בכתב

עמוד 1

האישום שני אישומים.

2. על פי האישום הראשון, ישנו סכסוך כספי בין א.א. (להלן: המתלונן) לבין ירום, אחיו של העורר (להלן: ירום), הנוגע לחוב של המתלונן לירום בסך 30,000 ₪ (להלן: החוב). לאחר מספר פניות בעל פה למתלונן בקשר עם החוב (בין היתר של העורר ושל נאשם נוסף בכתב האישום (להלן: ציון)), הגיע המתלונן ביום 14.2.2023 בשעות הערב המוקדמות למסעדה בעיר נתניה. כמה דקות לאחר מכן, רצו העורר וציון לכיוונו כשהם מצוידים בסכינים יפניות, וכאשר העורר מחזיק גם באקדח ותחמושת תואמת. העורר וציון תקפו את המתלונן, כשהעורר דוקר אותו בראשו וציון חותך אותו בפניו.

המתלונן נמלט אל מאחורי דלפק המזון במסעדה וציון רדף אחריו. בתגובה תפס המתלונן סכין שהייתה במקום כדי להתגונן. באותו שלב ירה העורר ברגלו של המתלונן ופגע בה. העורר ניסה לירות שוב במתלונן אך ללא הועיל, ואז נמלט מהמסעדה. ציון המשיך בדקירות. הוא חדל כאשר אדם ששהה במקום הרחיק אותו מהמתלונן ואז נמלט מהמקום. המתלונן אושפז בבית חולים כשהוא סובל מפצע ירי בירך שמאל וכן מחתכים בלחי שמאל ובראש.

3. על פי האישום השני, החזיק העורר עובר ליום 20.2.2023 סם מסוג קוקאין במשקל 23.22 גרם שלא לצריכה עצמית.

4. ב"כ העורר כפר בבית משפט קמא בקיומן של ראיות לכאורה, וטען לחולשה ראיתית בראיות המשיבה. בין היתר, נטען כי המתלונן שטוען כי זיהה את העורר כמי שירה בו, עמד בזמן אירוע הירי כשגבו מופנה אל תוקפיו. כמו כן, נטען כי עד נוסף זיהה שני רעולי פנים במקום התקיפה, ולכן המתלונן לא יכול היה לזהות את העורר. עוד נטען כי העורר נתפס בסמוך לאחר האירוע כאשר לא נמצאו עליו כל ממצאים פורנזיים הקושרים אותו לביצוע הירי או לכך שהוא היה נוכח במקום הירי. בא כוח העורר טען גם לפגם בעריכת החיפוש הפוגם בכשירותו וקבילותו של צו החיפוש.

עוד טען ב"כ העורר כי גם אם בית המשפט יקבע כי קיימות ראיות לכאורה הקושרות את העורר למיוחס לו בכתב האישום, הוא מבקש כי בית המשפט ישקול לשחרר את העורר לחלופת מעצר במקום רחוק ממקום האירוע וכנגד ערבויות. ב"כ העורר הדגיש כי העורר הוא בחור צעיר, בן 23, ללא עבר פלילי – למעט עבירות משירותו הצבאי שאינן רלוונטיות לעניין.

מנגד, המשיבה טענה כי יש ראיות לכאורה הקושרות את העורר למיוחס לו. בין היתר הודגש כי המתלונן הבהיר במשך כל עדויותיו, בשחזור ובעימות מול העורר וציון (ששמרו על זכות השתיקה), כי זיהה את השניים עימם יש לו היכרות מוקדמת. ישנם אף שוטרים שהיו בקרבת מקום שטענו כי זיהו אותם. יתרה מכך, נטען כי בחיפוש שנערך בבית העורר לא נפל כל פגם וכן כי מקומה של טענה זו להתברר בהליך העיקרי.

5. לאחר קיום דיונים בנושא, הורה בית משפט קמא ביום 16.4.2023 על מעצרם של העורר ושל ציון עד תום ההליכים. בית המשפט קבע כי הונחה תשתית לכאורית לפיה העורר וציון הם שפגעו במתלונן, וכן ישנן ראיות לכאורה

להוכחת המיוחס לעורר באישום השני לעניין החזקת הסם. עוד הוא הוסיף כי המעשים המיוחסים לעורר ולציון מלמדים על מסוכנות גבוהה ומובהקת, ובעניינם קיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית. כן קיימת עילת מעצר של חשש לשיבוש הליכי חקירה וחשש להימלטות מאימת הדין; אם כי בעניינו של ציון החשש האחרון גדול יותר. משום כך, אין הצדקה לבחינת חלופת מעצר ואין מקום להפנות את השניים לתסקיר שירות המבחן.

על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

למען שלמות התמונה יצוין כי גם ציון הגיש ערר ביחס להחלטה זו, אשר נדחה בהחלטת מיום 11.5.2023 (בש"פ 3447/23 אלאמו נ' מדינת ישראל (11.5.2023)).

טענות הצדדים

6. העורר טען כי שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי עליו להיוותר במעצר עד תום ההליכים.

לגישתו, על בית המשפט לבחון חלופת מעצר או מעצר באיזוק אלקטרוני גם כאשר קיימות ראיות לכאורה ואף מתקיימות עילות מעצר. העורר טען כי שגה בית משפט קמא בכך שלא הפנה אותו לתסקיר שירות המבחן. לשיטתו, גם במקרים בהם קיימת עילת מעצר סטטוטורית, וגם בעבירות חמורות, ניתן להפריך חזקה זו על פי נסיבותיו הייחודיות של הנאשם. העורר הדגיש כי הוא צעיר ללא עבר פלילי (למעט שתי עבירות בשירותו הצבאי שאינן רלוונטיות), ומשום כך ניתן להסתפק בחלופת מעצר או למצער לבחון קיומה של אפשרות כזו על ידי שליחתו לתסקיר.

העורר עותר כי בית משפט זה יורה על שחרורו בתנאים, או לחילופין יורה על הגשת תסקיר מעצר בעניינו.

7. בישיבת יום 15.5.2023 חזר ב"כ העורר על טענותיו. הוא ביקש לאבחן את עניינו של העורר מזה של ציון - שלגביו ניתנה כאמור החלטה הדוחה את הערר שהגיש. לטענתו, בהחלטה בעניינו של ציון הודגש העבר הפלילי המכביד שלו הכולל גם עבירות הכרוכות באלימות וריצוי מאסרים בפועל. כן צוין בהחלטה בעניינו של ציון כי האירוע נושא כתב האישום אירע כחצי שנה לאחר שהוא השתחרר ממאסר. כל אלה - כך נקבע - משליכים על מידת האמון שבית המשפט יכול לתת בו, אמון שהוא תנאי הכרחי לשחרור בתנאים.

בניגוד לציון, לעורר אין עבר פלילי וזוהי לו ההסתבכות הראשונה עם החוק (למעט עבירות לא רלוונטיות מעת שירותו הצבאי). לכן, ומכוח הרציונל שהנחה את בית המשפט בהחלטה בעניינו של ציון, ניתן לתת אמון בעורר ולבחון את האפשרות לשחררו בתנאים או לעצור אותו בפיקוח אלקטרוני.

ב"כ המשיבה מנגד סמכה ידיה על החלטתו של בית משפט קמא, וטענה כי אין מקום - בנסיבות החמורות מאוד של המקרה, להעביר את עניינו של העורר לקבלת תסקיר של שירות המבחן שכן כל חלופת מעצר לא תסכון. היא הוסיפה כי המתלונן חש מאוים ואף מטעם זה אין מקום לבחון כל חלופת מעצר.

דין והכרעה

8. כפי שהבהרתי בפירוט בהחלטה בעניינו של ציון, אין מקום להעברת עניינו של נאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן באותם מקרים בהם בית המשפט סבור כי אין כל חלופה למעצר מאחורי סורג ובריש שתסכון- תהיה אשר תהיה חוות דעתו של שירות המבחן. מדובר במקרים בהם ישנו קושי שלא ניתן להתגבר עליו במתן אמון בנאשם, אמון שהוא הכרחי כדי שאפשר יהיה לשקול שחרור של הנאשם בתנאים.

מדובר ככלל במקרים בהם העבירה המיוחסת לנאשם היא חמורה מאוד ואשר נסיבותיה מעידות על מסוכנות גבוהה; כמו גם במקרים בהם לנאשם יש עבר פלילי מכביד; או כאשר הוא הוכיח במעשיו כי אין לו מורא מפני אימת הדין וכי הוא אינו מכבד צווים של בית המשפט. מובן כי אין מדובר ברשימה סגורה וכי כל מקרה ייבחן בהתאם למכלול נסיבותיו.

9. האישומים המיוחסים לעורר (ואשר הוא כופר בהם בשלב זה), נוגעים לעבירה שבוצעה בנסיבות חמורות במיוחד: כאמור, בהתאם לכתב האישום ירה העורר במתלונן ופצע אותו במסעדה בלבה של העיר נתניה, לאור יום, וזאת לאחר תכנון מוקדם. העורר הגיע למקום עם ציון כשהוא מצויד בנשק חם שהוא עשה בו שימוש - כל זאת בשל חוב נטען של המתלונן לאחיו. העבירה עצמה מעידה אם כן על מי שהוא ללא ספק חסר עכבות ואלים ביותר.

ואולם, כפי שציין גם ב"כ העורר, אין בהכרח די בכך שהעבירה שבוצעה על ידי מרשו היא עבירה חמורה מאוד המבססת את חזקת המסוכנות הסטטוטורית כדי לשלול מיניה וביה בחינת אפשרות של חלופת מעצר. כידוע, המעצר אינו מקדמה על חשבון העונש, ולכן יש לבחון האם החלופה יכולה להשיג את תכלית המעצר תוך פגיעה פחותה יותר בחירות הנאשם. הדגש צריך להיות - כפי שעולה מההחלטה שניתנה בעניינו של ציון, בשאלה האם ניתן להעלות על הדעת חלופה שתאפשר לבית המשפט לתת אמון בעורר.

10. ב"כ העורר אף הפנה את בית המשפט למספר דוגמאות להחלטות בהן חרף קיומן של נסיבות חמורות (ובכלל זה שימוש בנשק חם), הורה בית המשפט על קבלת תסקיר מאת שירות המבחן בעניינו של נאשם בטרם ההחלטה על אפשרות מעצרו (ראו למשל: בש"פ 1815/19 שאדי אבו זאיד נ' מדינת ישראל(25.3.2019); בש"פ 668/18 פלוני נ' מדינת ישראל (29.1.2018); בש"פ 6896/19 מדינת ישראל נ' מוהנדכאניה(28.10.2019)).

11. לאחר ששקלתי את הבקשה על כלל נסיבותיה, אני סבורה כי חרף הנסיבות החמורות של העבירות המיוחסות לעורר, יש לקבל את הערר במובן זה שבטרם קבלת החלטה סופית לגבי מעצרו עד תום ההליכים, יועבר עניינו לקבלת תסקיר של שירות המבחן. לאחר קבלת התסקיר וכאשר מסקנותיו יהיו לפני בית המשפט, יקבל בית המשפט החלטה שתביא בחשבון את הנסיבות החמורות מאוד של העבירות המיוחסות לו, אך גם את השאלה האם ניתן - חרף הנסיבות הללו - לתת בו אמון ולהשיג את תכליות המעצר במסגרת שפגיעתה בחירותו פחותה מאשר מעצר מאחורי סורג ובריש.

בכלל זה יהיה בית המשפט רשאי להביא בחשבון את התרשמותו של שירות המבחן מהעורר וממידת המסוכנות

שלו; את המקום המוצע לשהותו של העורר; את המפקחים שיוצעו כדי לפקח עליו (שהוא יהיה רשאי להתרשם מהם גם בעצמו); ואת האפשרות למעצר בתנאים של פיקוח אלקטרוני.

מבחינת האפשרות למתן אמון בעורר, הרי שנסיבותיו הן שונות במידת מה מאלה של ציון. כך, למרות שהעורר – ולא ציון – היה זה שעשה שימוש בנשק חם (דבר המכביד עליו מאוד), הרי שעברו הפלילי של העורר אינו מכביד כמו זה של ציון; בניגוד לציון – הוא לא שוחרר לאחרונה ממאסר; ואף החשש מפני הימלטות מאימת הדין ומפני שיבוש הליכי משפט לגביו הוא חשש חמור פחות במידת מה. משכך, בניגוד לציון, יש מקום לקבלת תסקיר של שירות המבחן בעניינו של העורר.

12. יודגש – העובדה שיינתן בעניינו של העורר תסקיר של שירות המבחן, אין פירושה בהכרח כי העורר ישוחרר ואף לא כי הוא יעצר בפיקוח אלקטרוני. ראשית, ייתכן ששירות המבחן לא יבוא בהמלצה חיובית בקשר לעורר, לאפשרות שחרורו; ביחס למקום בו ישהה העורר; או ביחס למפקחים שיוצעו על ידיו. אולם גם אם לא תהיה המלצה שלילית של שירות המבחן, יהיה על בית המשפט לבחון בקפידה את מכלול הנסיבות שיצוינו בתסקיר, להציבם מול יתר הנסיבות, ובכלל זה העבירות החמורות שיוחסו לעורר כפי שהן פורטו לעיל – ולקבל החלטה בהתאם.

מובן שכל שיהיו נסיבות נוספות וחדשות שיהיה מקום להביאן בחשבון (ובכלל זה חלק מהעניינים שהעלו באי כוח הצדדים בישיבת יום 15.5.2023, הנוגעים למידת המאוימות של המתלונן), אף הן יישקלו על ידי בית המשפט.

13. לכן, לאור כל האמור לעיל, אני מקבלת את הערר במובן זה שעניינו של העורר יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך קבלת תסקיר בעניינו בהתאם להנחיות שייתן בית המשפט לשירות המבחן. לאחר שיתקבל התסקיר, יחזור בית המשפט ויקבל החלטה בבקשה למעצרו עד תום ההליכים. בשלב זה יוותר העורר במעצר עד להחלטה אחרת.

ניתנה היום, כ"ד באייר התשפ"ג (15.5.2023).

ש ו פ ט ת